

Η ΙΑΤΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΣΤΕΦΑΝΑΔΗΣ

Καθηγητής Καρδιολογίας

Η ιατρική έρευνα στη χώρα μας, σε αντίθεση με άλλους τομείς δραστηριοτήτων, ευρίσκεται αντικειμενικά σε υψηλό επίπεδο.

Οι Έλληνες ερευνητές έχουν μια πολύ σημαντική παρουσία στα διεθνή ιατρικά συνέδρια, με πολύ αξιόλογες ανακοινώσεις. Επιπλέον, κάθε χρόνο και με αυξανόμενο ρυθμό, επιστημονικές μελέτες από τον Ελληνικό χώρο δημοσιεύονται στα εγκυρότερα διεθνή επιστημονικά περιοδικά. Σύμφωνα με επίσημες πηγές, η Ελλάδα συγκαταλέγεται μεταξύ των 30 πρώτων χωρών στον κόσμο όσον αφορά στον αριθμό των δημοσιεύσεων, οι περισσότερες από τις οποίες προέρχονται από την βιοϊατρική έρευνα. Και το γεγονός αυτό μπορεί εύκολα να επιβεβαιωθεί από τις διεθνείς επιστημονικές βάσεις δεδομένων.

Στην Ελλάδα σήμερα διεξάγονται σημαντικές μελέτες που αφορούν όλο το φάσμα της ιατρικής επιστήμης, σε κλινικό και εργαστηριακό επίπεδο. Και επειδή, όπως είναι γνωστό, τα ιατρικά προβλήματα που αφορούν στο μεγαλύτερο ποσοστό των ασθενών, σχετίζονται με τα Καρδιαγγειακά Νοσήματα και τον Καρκίνο, φαίνεται ότι το ερευνητικό ενδιαφέρον στρέφεται κυρίως προς αυτά την νοσήματα.

Περίπου το 80% της έρευνας διεξάγεται από τα Ελληνικά Πανεπιστήμια και κυρίως από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ωστόσο, υπάρχουν και άλλοι φορείς, όπως το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, το Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, το Ινστιτούτο Παστέρ, το Ερευνητικό Κέντρο Βιοϊατρικών Επιστημών "Αλέξανδρος Φλέμινγκ" και άλλα που διαθέτουν ερευνητές υψηλού επιπέδου και συμβάλουν ενεργά στην προώθηση της ιατρικής έρευνας στην Ελλάδα.

Γιατί τότε η Ελλάδα υστερεί συγκριτικά με τα

ευρωπαϊκά ή διεθνή δεδομένα; Ίσως υστερούμε σε σχέση με τις χώρες της Ευρώπης στην βασική έρευνα, δηλαδή στη Μοριακή Βιολογία και τη Γενετική. Και αυτό, όχι γιατί δε διαθέτουμε εξαιρετικούς ερευνητές, αλλά γιατί χρειάζονται τεχνολογικές υποδομές υψηλού κόστους.

Περίπου το 80% της έρευνας διεξάγεται από τα Ελληνικά Πανεπιστήμια και κυρίως από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ωστόσο, υπάρχουν και άλλοι φορείς, όπως το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, το Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, το Ινστιτούτο Παστέρ, το Ερευνητικό Κέντρο Βιοϊατρικών Επιστημών "Αλέξανδρος Φλέμινγκ" και άλλα που διαθέτουν ερευνητές υψηλού επιπέδου και συμβάλουν ενεργά στην προώθηση της ιατρικής έρευνας στην Ελλάδα

Από την πλευρά τους όμως, πρέπει και τα Ελληνικά Πανεπιστήμια και γενικότερα τα ερευνητικά κέντρα να οργανωθούν όσο το δυνατόν περισσότερο, ώστε να συμμετέχουν δυναμικά σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα και να είναι σε θέση να απορροφήσουν ευρωπαϊκά ερευνητικά κονδύλια στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό.

Επιπλέον, για την επίτευξη ακόμη μεγαλύτερης απόδοσης στην έρευνα, εκτός από τη χρη-

ματοδότηση, είναι απαραίτητη η επικέντρωση στην αξιοκρατία, δηλαδή στην προσεκτική επιλογή των καταλληλότερων ερευνητών που θα βασίζεται σε αντικειμενικές ικανότητες και προσόντα, και οι οποίοι θα αξιοποιήσουν στο μέγιστο βαθμό κάθε μέσο που διαθέτουμε και όλες τις δυνατότητες που τους παρέχονται.

Δυστυχώς, σήμερα ζούμε κάτω από σκληρές οικονομικές συνθήκες, έχοντας να αντιμετωπίσουμε νέα προβλήματα και καταστάσεις. Σε κάθε περίπτωση όμως, η ιατρική έρευνα δε θα πρέπει να θεωρηθεί ως περιττή και «είδος πολυτελείας».

κή χωρίς τα αντιβιοτικά, αν ο Φλέμιγκ θεωρούσε εν μέσω των προβλημάτων της εποχής του, ότι η έρευνα ήταν «πολυτέλεια»;

Ως εκ τούτου, ακόμη και σε αυτή τη δύσκολη οικονομική κατάσταση, είναι υποχρέωσή μας να θέσουμε νέους στόχους για την ιατρική έρευνα, για ακόμα υψηλότερες επιδόσεις. Οι στόχοι μας πρέπει να είναι: 1) Συνεχής βελτίωση της εκπαίδευσης και μετεκπαίδευσης, 2) Ανάδειξη και προβολή των ερευνητικών προσπαθειών, 3) Προώθηση των καινοτόμων ιδεών 4) Ενθάρρυνση και στήριξη των νέων ερευνητών.

Φυσικά, κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες και πάνω απ'όλα προτεραιότητα έχει ο ασθενής, και η άμεση και ακριβής διάγνωση και θεραπεία της νόσου. Αλλά πόσο υψηλό μπορεί να είναι το επίπεδο της κλινικής ιατρικής όταν απουσιάζει η έρευνα; Η έρευνα και η κλινική ιατρική συνδέονται άρρηκτα. Αν μέσω της έρευνας δεν ανακαλύπτονταν νέοι τρόποι διάγνωσης και νέες θεραπείες, σε τι επίπεδο θα ήταν η κλινική πράξη; Πώς θα ήταν η κλινική ιατρική χωρίς τα αντιβιοτικά, αν ο Φλέμιγκ θεωρούσε εν μέσω των προβλημάτων της εποχής του, ότι η έρευνα ήταν «πολυτέλεια»;

Υπάρχει μια σχέση μεταξύ της ιατρικής έρευνας και της οικονομικής κρίσης, αμφίδρομη, αλλά όχι με τον ίδιο τρόπο. Η οικονομική κρίση επηρεάζει αρνητικά την ιατρική έρευνα με τη μείωση της άμεσης και έμμεσης χρηματοδότησης, ενώ η ιατρική έρευνα μπορεί να έχει πολύ θετικά αποτελέσματα, ακόμη και στην οικονομία μας.

Είναι ευρέως γνωστό ότι δεν υπάρχουν πολλοί πιθανοί τρόποι εξόδου από μια οικονομική κρίση. Το πιο κρίσιμο σημείο είναι η αύξηση των επενδύσεων και της παραγωγικότητας. Μία από τις πιο σημαντικές προϋποθέσεις για την αύξηση της παραγωγικότητας είναι η καινοτομία και η έρευνα, οι οποίες στη χώρα μας βρίσκουν την καλύτερη έκφρασή τους στην ιατρική επιστήμη.

Φυσικά, κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες και πάνω απ'όλα προτεραιότητα έχει ο ασθενής, και η άμεση και ακριβής διάγνωση και θεραπεία της νόσου. Αλλά πόσο υψηλό μπορεί να είναι το επίπεδο της κλινικής ιατρικής όταν απουσιάζει η έρευνα; Η έρευνα και η κλινική ιατρική συνδέονται άρρηκτα. Αν μέσω της έρευνας δεν ανακαλύπτονταν νέοι τρόποι διάγνωσης και νέες θεραπείες, σε τι επίπεδο θα ήταν η κλινική πράξη; Πώς θα ήταν η κλινική ιατρι-

Η Ελλάδα ποτέ δε στηρίχθηκε σε ορυκτό ή βιομηχανικό πλούτο για την οικονομική της ανάπτυξη. Διαθέτει όμως προικισμένους ερευνητές, πολλοί από τους οποίους διαπρέπουν σε μεγάλα κέντρα του εξωτερικού. Άλλους ερευνητές που, από την ταλαίπωρη χώρα μας, πρωταγωνιστούν σε πολλούς τομείς της διεθνούς έρευνας. Και άλλους εν δυνάμει ερευνητές που κοσμούν τα φοιτητικά έδρανα.

Η εκπαίδευση και η έρευνα είναι ο ασφαλέστερος τρόπος για να ξεπεραστεί η οικονομική κρίση.